

Hordaland Fylkeskommune
HR Seksjonen - Øk - og Org avd

Bergen, 26.5.16

Att: Ruth Brudvik – seniorrådgiver/prosjektleder

AD: Handlingsplan for likestilling, likeverd og inkludering

Innspill Handlingsplan for likestilling, likeverd og inkludering

FFO Hordaland ved interessepolitisk utvalg har følgende uttale:

Vi vil gjøre oppmerksom på at planen ikke er sendt ut til deltakerne før innspills møte 20. mai, og dermed er det vanskelig for deltakerne å komme med konkrete anbefalinger i henhold til planen, uten en reell behandling fra relevante organisasjoner som blir direkte berørt av planen vil det være uklokt å ha planen opp til behandling i fylkestinget.

At den demokratiske prosessen med innspill inn til høringsprosess ikke blir fulgt i en viktig handlingsplan som omfatter Hordaland fylkeskommune som bl.a. arbeidsgiver og tjenesteyter, og som vil ha betydning for de grupper vi representerer, er svært bekymringsfullt.

Forlag 1: Etablering av referansegruppe

FFO Hordaland retter et ønske om at planen utsettes, og at det opprettes en referansegruppe med SAFO Sørvest, FFO Hordaland, Innvandrerrådet, Eldrerådet, Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne, Ungdomsrådet, elevorganisasjonene og FRI.

Forslag 2: Planen sendes ut på høring for uttale med god tidsmargin før behandling i fylkestinget.

Fylket har flere roller enn tjenesteyter og arbeidsgiver

Fylkeskommunen har mange roller med ansvar i forhold til likestilling, likeverd og inkludering:

Rollen som tjenesteyter og arbeidsgiver er nevnt men også i tilstøtende områder må fylkeskommunens ansvar påpekes i en likestillingsplan. Eksempelvis der HFK opererer som:

- Utviklings- og planaktør
- Samarbeidsaktør og partnerskap
- Premissleverandør og tildeler av tilskudd
- Omdømmebygger og rollemodell.

Fylket er forpliktet til å arbeide med likestilling, likeverd og inkludering:

Planen er todelt fylket som arbeidsgiver og tjenesteyter:

Fylkeskommunen er forplikta til å arbeide for og med likestilling, likeverd og mangfold, jf. Fn-konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne, ratifisert i 2013, Kommunelova, Lov om likestilling mellom kjønn, Lov om forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet, religion mv. , Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven ,Plan- og bygningslova, Lov om

offentlige anskaffelser, Opplæringsloven, Arbeidsmiljøloven, Hovedtariffavtalen og Samarbeidsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen). I tillegg er det et samfunnskrav at alle innbyggere får en rettferdig og likeverdig håndtering av enkeltvedtak (Forvaltningsloven).

Mål styring i fylket:

1. Kartlegge, registrere, rapportere og evaluere likestilling og inkludering ved hver enhet i fylket i henhold til de tiltak som iverksettes i planen – balansert målstyring.

Høynet synlighet i forhold til likeverd, likestilling og inkludering i hele fylket som arbeidsgiver og tjensteyter.

Fylket bør i større grad synliggjøre arbeid som gjøres for likestilling og inkludering gjennom balansert målstyring:

Forslag: Fylkeskommunen skal i sin tjensteproduksjon og fylkeskommunenes planverk ha universell utforming som en del av fylkets strategi for utforming av tjenester og kjøp, planer og utviklingstiltak.

ARBEID – INKLUDERING OG DELTAKELSE

Arbeid og deltakelse på like vilkår som alle andre

Å delta i arbeidslivet på like vilkår som alle andre har alltid vært en viktig kampsak for funksjonshemmedes organisasjoner – og er det fortsatt. Ifølge Statistisk sentralbyrå står over 85 000 funksjonshemmede utenfor arbeidslivet. Det er mange jobbsøkere som erfarer at funksjonshemningen skremmer potensielle arbeidsgivere, til tross for at en er godt kvalifisert for jobben og har lyst til å jobbe.

Å delta på like vilkår innebærer å få tilrettelagt arbeidet og arbeidssituasjonen ut fra de forutsetninger og behov man har. Det er også helt avgjørende at arbeidsgivere kan ha trygghet på at de får tilstrekkelig veiledning og oppfølging når det er behov for det og at nødvendige ressurser og virkemidler er tilgjengelige uten ekstrakostnader.

Vårt samfunn har fortsatt en lang vei å gå før vi har et inkluderende arbeidsliv. Mange arbeidsgivere tør ikke å ta sjansen på å ansette arbeidstakere med funksjonshemning eller en kronisk sykdom. Holdningene i arbeidslivet sammen med usikkerhet om vilkårene for å ta inn funksjonshemmede, er et vesentlig hinder for funksjonshemmedes deltakelse i arbeidslivet.

Fylket som arbeidsgiver:

Inkludering av mennesker med nedsatt funksjonsevne

- 1.«Fylkeskommunen bør etablere trainee-ordning for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

2. I alle stillingsannonser i fylket – «inkludering med oppfordring til at innvandrere og funksjonshemmede søker stillingene» og en fyldigere beskrivelse av at fylket er en IA bedrift – med ordlyd om hva det innebærer».

Tiltak: Etablering av trainee-ordning for mennesker med nedsatt funksjonsevne i fylket.

Tiltak: Bestrebe å ansette flere med nedsatt funksjonsevne. Jfr. Oslo kommunes vedtak – ved byråd Lippestad.

KONKRETISERING I FORHOLD TIL BEGREPSBRUK OG OVERORDNET STRATEGI – VISJON

Begrepsavklaring i planen:

Hva menes med likestilling, likeverd, inkludering og mangfold.

Påpeke skille mellom direkte og indirekte diskriminering. Med henvisning til «Likestilling og diskrimineringsloven».

Beskrive hva som menes med «mangfold» - her bør det være konkrete mål i forhold til tiltakene som skisseres.

Begrepsavklaring mobbing – på arbeidsplass og i skolen.

Tiltak: Iverksette spesifikke tiltak for elever med nedsatt funksjonsevne og kronisk sykdom som forskning viser er ekstra utsatt for mobbing og ekskludering i skolen og hindre «utenforskap».

UTDANNING - SKOLE

Hovedmål:

Økt fokus på «psykiske helseutfordringer blant elever i videregående opplæring generelt for å hindre frafall i videregående skoler. Skolen er elevens viktigste sosiale arena. Derfor må skolen være bevisst på å ivareta barn og unge som sliter med eget selvbilde, sosial tilpasning eller psykiske utfordringer. For å sikre en god læringssituasjon for alle, må skoleeier påse at det er nødvendig kompetanse i skolen til å møte elevers ulike behov.

Tiltak: Styrke skolehelsetjenesten og tilbud til psykologtjenester – lavterskeltilbud til de elevene som trenger det. Holdningskampanjer blant elever og ansatte – økt fokus på «annerledeshet» og hvordan en øker kunnskap og toleranse for inkludering og likeverd.

Tiltak: Øke kompetansen til elever og lærere når det gjelder nedsatt funksjonsevne og kronisk syke.

Tiltak: En skole for alle der tilgjengelighet, likeverd og tilpasset opplæring er kjernen i skolehverdagen- en skole tilpasset eleven.

Tiltak: Etablering av dysleksivennlige videregående skoler.

UNIVERSELL UTFORMING

Avklare universell utforming som mål, visjon, prosess og strategi:

«Universell utforming er utforming av produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor grad som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming».

FN konvensjonen:

Universell utforming som inkluderende strategi er vesentlig for å sikre deltakelse på alle livsområder. Når tjenester skal organiseres og programmer og rutiner utarbeides, må dermed viktige funksjonskrav for personer med nedsatt funksjonsevne bli innarbeidet. Standard Norge har igangsatt arbeid med norske standard for likeverdige tjenester.

Som visjon

Universell utforming kan betraktes som demokratisk prinsipp, mot et likeverdig og likestilt samfunn for alle. Det også ett virkemiddel for likestilling og antidiskriminering. Flere grupper i samfunnet stenges ute fra å delta på viktige samfunnsarenaer på grunn av manglende tilgjengelighet. Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven slår fast at dette er diskriminering.

Prosess

Universell utforming kan også ses på som en prosess mot en stadig mer inkluderende samfunn.

Som strategi

Universell utforming er også en strategi for å inkludere alle mennesker i så stor grad som mulig. Hensikten er å bidra til å fjerne eller minske funksjonshemmedes barrierer og å hindre at nye oppstår.

Som mål

Universell utforming er også et konkret verktøy for å gjøre samfunnet mer tilgjengelig. Som konkret verktøy for å måle tilgjengelighet, bruker vi som regel sjekklister som spesifiserer kravene på ulike områder.

Lovkravene aktivitets- og rapporteringsplikt

Lov krav 1 og 2 – Aktivitets- og rapporteringsplikt §3 i Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven og §3a i Lov om forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet, religion mv. Aktivitetsplikt innebærer at fylkeskommunen skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme formålsparagrafen i lovverket. Aktivitetsplikten gjelder blant annet for rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremming, vern mot trakassering og utviklingsmuligheter. Rapporteringsplikt innebærer at fylkeskommunen i årsmeldingen skal gjøre rede for hvilke tiltak som er satt i verk og tiltak som er planlagt sett i verk for å fremme formålsparagrafene.

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, § 1. Formål” Lovens formål er å fremme likestilling og likeverd, sikre like muligheter og rettigheter til samfunnsdeltakelse for alle, uavhengig av funksjonsevne, og hindre diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. Loven skal bidra til nedbygging av samfunnsskapt funksjonshemmede barrierer og hindre at nye skapes.” Lov om forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet, religion mv. og Lov om likestilling mellom kjønn har tilsvarende krav og formålsparagrafene.

Krav om universell utforming i plan og bygningsloven §1.1

I plan- og bygningslova sin formålsparagraf § 1.1:

” *Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak. Det samme gjelder hensynet til barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming av omgivelsene.*”

Krav 4 – Medvirkning i Plan- og bygningsloven. Medvirkning skal være universelt utformet, både i forhold til hvem som skal involveres og på hvilke vilkår involveringen skal skje, jf §5-1 Medvirkning

og §5-2 Høring og offentlig ettersyn. § 5-1 Medvirkning: Enhver som fremmer planforslag, skal legge til rette for medvirkning. Kommunen skal påse at dette er oppfylt i planprosesser som utføres av andre offentlige organer eller private. Fylket har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte. § 5-2 Høring og offentlig ettersyn, siste ledd: Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak.

FFO Hordaland vil avslutningsvis be om at fylkeskommunen revurderer arbeidet med Likestillingsplanen og gjør grep slik at planen i større grad vil bli en del av et reelt arbeid for likestilling gjennom økt grad av brukermedvirkning som en demokratisk prosess.

Med vennlig hilsen

FFO Hordaland ved interessepolitisk utvalg

Leder Inge Fiskvik

Dokumentet er godkjent elektronisk.